

Za številnejše železniške zveze Ljubljane s podeželjem

Ljubljana, 24. marca.

Združenje železniških uradnikov je včeraj priredilo predavanje žel. kontrolorja Rudolfa Spindlerja o »Potrebi novih lokalnih vlakov in novih postajališč v okolišju velike Ljubljane«.

Predavatelj je oprl svoja izvajanja na izkustva, ki so si jih pridobile z uvedbami lokalnih vlakov druge države, zlasti pa Nemčija in Italija. Nato je s statističnimi podatki utemeljeval nujnost lokalnih vlakov tudi pri nas. Na vseh progah, ki se stekajo v Ljubljano, vozijo osebni vlaki večji del proge s praznimi garniturami, šele v večji bližini mesta se vlaki polnijo in postajajo rentabilni. — Na progi Zidani most—Ljubljana se število potnikov šele od Litije močno povišuje ter doseže višek v Dev. Mariji v Polju. Na progi Rakek—Ljubljana je taka točka šele v Borovnici in na progi Novo mesto—Ljubljana šele v Stični. Ti kraji, v katerih vslopa največje število potnikov, pa so vse premalo povezani z Ljubljano. Nujno bi bilo zato potrebno, da se na teh sektorjih uvedejo posebni lokalni vlaki, ki bi skoro sporedno tekli z dosedanjimi. Predavatelj je tudi dokazal, da bi železnice pri tem ne bile obremenjene z nobenimi novimi izdatki. Dosedanje garniture rednih potniških vlakov bi se morale skrajšati na polovico, s čimer bi že nastal prihranek. Do krajev, kjer število potnikov takoj poskoči, bi vozili vlaki s postanki na vseh postajah, od tam dalje pa bi prav do Ljubljane ne imeli nobenega postanka. Lokalni vlak pa bi vozil le od tam, odkoder osebni vlak prav do Ljubljane ne bi imel več postanka ter bi imel na vseh postajah do Ljubljane redne postanke. Vsi vlaki bi mogli s povečano brzi vožnjo, obenem pa bi ustregli tistim krajem, ki so najbolj navezani na mesto.

Tako si je zamislil predavatelj tri pare lokalnih vlakov z dolenjsko progo, in sicer od Stične do Ljubljane. Na notranjski progi štiri pare od Borovnice, na štajerski progi pa štiri pare od Litije.

S temi novimi vlaki bi se prav gotovo povečalo število potnikov in povežalo mesto z bližnjo in daljno okolico. Istočasno pa se javlja potreba, da se v neposredni okolici Ljubljane same postavi nekaj postajališč, tako v Mostah, na Vrtači, na Viču

in Stožicah. Lokalni promet bi se s tem dvignil. Istočasno pa bi se ustvarili novi pogoji za širjenje Ljubljane na vse strani. Lokalne zveze bi omogočale uradništvo, delavstvu in dijaštvu bivanje v okolici mesta. Nova postajališča pa bi razbremenila tudi ljubljanski gl. kolodvor, kamor pripeljejo vsak dan samo jutranji vlaki okrog 2500 potnikov v dobri pol uri. Bojazni, da bi bili ti vlaki breme za železnico, ni.

Prireditve v Planici odpovedane

Ljubljana, 24. marca.

Nepovoljno vreme, menjaje sneg, dež in veter, tudi na novi termin od 22. do 29. marca ne dopuščajo izvedbe prireditve v Planici. U. S. Planica je sklenilo preložiti prireditve na poznejši čas, ko nastopi popoln preobrat sedanjega vremena in takrat izvesti prireditve v skrajnem obsegu. Snega je v Planici še preko pol metra ter je verjetno, da se bo vreme vsaj v aprilu obrnilo na bolje. Pri sedanjem vremenu pa ni mogoče organizirati prireditve, ker je riziko deževja ali vetra prevelik.

Zborovanje kamniške obrtniške zadruga stavbnih strok

Zborovanje kamniške obrtniške zadruga stavbnih strok, ki je bilo na praznik sv. Jožefa v dopoldanskih urah v gostilni Windschurer na Grabnu, je bilo prav lepo obiskano. Občni zbor je vodil predsednik zadruga g. Mejač Miha, ki je pozdravil vse navzoče, zlasti zastopnika zbornice TOI, zborničnega svetnika g. Belcjana Boštjana in zastopnika okrožnih odborov obrt. združenj g. Hočevarja. Zapisnik zadnjega občnega zbora so prisotni vzeli brez ugovora na znanje. Sledilo je nato poročilo predsednika, v katerem poudarja je težko obrtnišva, poleg tega pa se zgraža nad razširjanjem šušmarstva v našem okraju in pripominja naj člani tudi sami pripomorejo k uničevanju šušmarstva na ta način, da vsakega prijavijo z točnimi podatki zadrugi in oblastem. Belcjan je kot zastopnik zbornice TOI pripomnil, naj za-

Požar v Grobljah

Groblje, 24. marca.

Snoči okoli 11 je nenadoma nastal v Grobljah požar, ki je nemalo razburil vso bližnjo okolico. Začela je na še nepojasnjen način goriti velika šupa, ki stoji na posestvu oo. lazaristov. Prvi je ogenj opazil ravnatelj tiskarne g. Godina s svojega okna, ki je ravno nasproti temu gospodarskemu posloppu. Obvestil je o požaru najprej sosedje, nato pa poklical na pomoč tudi razne okoliške požarne brambe, ki so v naglici prihiteli na kraj požara. Ogenj se je razbrazil s takšno hitrostjo, da je bilo nemogoče kaj rešiti iz njegovega obsega. Gasilci so se morali pač omejit na to, da so branili pred požarom vsaj sosednje poslopje, ki je bilo tudi v veliki nevarnosti, da bo pogorelo. Šupa je pogorela do tal, z njo vred pa tudi vse, kar se je nahajalo v njej. Bilo je tam nekaj vozov, stroj za košnjo ter mnogo orodja. Vsega tega niso mogli več rešiti. Na kraju požara so bile kar štiri požarne brambe in sicer iz Stop, z Vira, Domžal in Loke.

Usoden spor med zakoncema

Samokres je odločal, kdo bo dobil posestvo.

Maribor, 23. marca.

Sinoči je streljal v Lokavcu pri Sv. Ani 40 letni posestnik Josip Kurbus na svojo 52 letno ženo Suzano ter jo z dvema streloma iz samokresa smrtno ranil. Obstreljeno ženo so sosedje danes jutraj prepeljali v mariborsko bolnišnico, kjer pa je poskodbam podlegla. Med zakoncema Kurbus je vladal že dolgo časa prepri. Mož se je čestokrat opijal ter je v pijanosti ženo pretepaval. Ta se je slednjič odločila, da se od moža sodnim potom loči ter je vložila tozadevno tožbo. Mož bi bil z ločitvijo zadovoljen, prišlo pa je med zakoncema do spora zaradi posestva. Žena ga je zahtevala za sebe in za otroke, ker je sama večji del premoženja prinesla v zakon, mož pa je hotel imeti vse sam. Zaradi tega so prepri postali neznošni in žena se je umaknila z doma ter odšla k sorodnikom, da bi tam počakala na sodno rešitev spora. Včeraj je njen mož prišel za njo ter jo našel na vrtu pri delu. Zopet sta se sporekali in v jezi je mož zgrabil za samokres, ki ga je imel pri sebi in oddal na ženo dva strela. S prvim jo je zadel v levo roko, z drugim pa v levi bok ter jo smrtno ranil, potem pa je zbežal. K ranjeni ženi je bil takoj poklican zdravnik iz Apač, ki je odredil prepeljavo v bolnišnico. Vendar je bila vsaka pomoč zastoj.

Oratorijski koncert

Drvi ob 20 bo v veliki filharmonični dvorani prva izvedba velikonočnega oratorija Trpljenje Jezusovo v Ljubljani. Delo je napisal na podlagi splitskih cerkvenih ljudskih popevk skladatelj Boris Papandopulo, ki izvedbo tudi dirigira. Kot solisti nastopijo: v vlogi evangelista g. Vidjak, kot Jezus g. Domancić, kot Pilat g. Nonweiler, kot dvorjanik g. Strello in škofov sluga Krmo Škarica. Vse vloge zbora, in sicer zbor slug, dalje zbor židov, vojakov in kristjanov poje pevski zbor Zvonimira, ki šteje 52 članov. Oratorij se je v Dalmaciji ponovno izvajal, snoči pa na koncertu v Zagrebu. Opozarjamo, da je sedežev vseh vrst in cen dovolj na razpolago v predprodaji v knjigarni Glasbene Matice, kjer se dobi tudi tiskan spored.

Prva ponovitev verske igre »Pilata« bo drvi ob 8 v frančiškanski dvorani. Čisti dobiček je namenjen za novo ljubljansko semenišče in je to sploh prva prireditve, ki gre nje prebitke v ta namen. Vstopnice v predprodaji v pisarni Pax et bonum, frančiškanska pasaja, od 6 dalje priblagajni. Cene znižane.

19 požigov ima na vesti

Maribor, 23. marca.

Ogromno senzacija je vzbudila v vsem slovenističnem okraju vest, da se je posrečilo orožnikom na Pragerskem izslediti skrivnostnega požigalca, ki je od leta 1930 do zadnjih dni strahoval ves okraj ter povzročil nebroj požarov, katerih vzroka si ni nikdo mogel prav razlagati. Slučaj jim je spravljal v roke 27-letnega malega posestnika Jožefa Korena iz Bukovca pri Poljčanah, katerega so imeli vsi za največjega poštenjaka, pa je sedaj razkrinkan kot tat, vlomilec in

požigalec z 19 požigi

kolikor jih je pri dosedanjem poteku preiskave priznal, morda pa bo to število še znatno porastlo. Saj je bilo v slovenističnem okraju poleg Dravskega polja v zadnjih letih največ požarov. V tem okraju je okrog Poljskave vrti čas požigal tudi prosluli slaboumni požigalec Terglec, ki je bil potem za svoje zločine obsojen na dosmrtno ječo ter je po enoletnem zaporu v mariborski kaznišnici umrl. Po Terglecovi aretaciji so se požigi nadaljevali, vršil pa jih je Koren, in sicer včasih sam na lastno pobudo, največkrat pa

po naročilu drugih ljudi

ki so se ali polakomnili zavarovalnice ter si dali požgati svoje imetje, ali pa so se hoteli nad kom maščevati ter so za to maščevanje najeli Korena. Vršil je požige kot nekakšno obrt, za denarne nagrade, pa tudi zgolj za liter ali dva pijače. Poleg požiganja se je na veliko bavil tudi s tatvinami. Imel je celo mrežo pomagačev in zaupnikov po celem okraju. Kradel je zlasti kokoši, izvršil je več vlomov ter segajo niti njegovih zločinov celo do Hoč pri Mariboru. Orožništvo v Pragerskem vrši z vso vmo preiskavo, ki obeta še senzacionalna razkritja, če se bodo Korenova priznanja izkazala kot resnična.

Kako so ga prijel

Kakor že omenjeno, je razkrinkan Korena prav za prav slučaj. V Vrhlogi in okolici je že večkrat gorelo in zaradi tega so postali tam ljudje posebno čuječi. V soboto ponoči je zopet izbruhnil v Vrhlogi požar, in sicer pri gospodarskem posloppu posestnika Jožefa Zunkoviča. Še predno pa so plamen razsvetlil vas, je prisopihal k Zunkovičevemu sosedu nepoznan tuj možki ter ga prosil, da mu

da prenočišče v hlevu. Res mu je ta dovolil in tujec se je vlegel na slamo spat. Takoj nato pa se je že razlegal po vasi zlovješči krič »gori, gor, in od vseh strani so hiteli ljudje skupaj k Zunkoviču in začeli gasiti in reševati. Kmeti, ki je dal neznanu v svojem hlevu prenočišče, je prevzela čudna sumnja, da je tujec najbrže v zvezi s požarom, ki je izbruhnil pri Zunkoviču. Naglo je odhitel na Pragersko po orožnike, ki niso izgubljali časa ter se takoj podali v Vrhlogo in neznanca aretirali. Skraja je odločno tajil, da bi bil v zvezi s požigom, potem pa se je le otajal in najprej priznal požig pri Zunkoviču, potem pa še ostale. Priznal je vsega skupaj 19 požigov.

Kje je požigal

Žrtve Korenovih požigov so sledeči posestniki: Jožef Zunkovič, Marija Celotina in Stefan Lah, vsi v Vrhlogi; Angela Ader na Kričnem vrhu, Jožef Vrečko v Bukovcu, Ivan Detiček v Razgorju pri Poljčanah, Štamberger v Sp. Novi vasi, Franc Pirnat v Morju pri Framu, Karol Marincev v Luki, Stanko Pogrevec in Blaž Pivko v Leskovcu, Leopold Brumec v Klopech, Franc Koban v Spod. Polskavi, Franc Koren v Kočni, Zadruga v Slovenski Bistrici, Ivan Zafosnik v Spod. Loznici in Ozmič Marijeta v Zgor. Bistrici. V nedeljo so ga pragerski orožniki ves dan vodili okrog omenjenih posestnikov in na vsakem kraju je natančno povedal, na kak način je izvršil požig. Nadaljnja preiskava bo spravila na dan še veliko zanimivosti in ljudje z nestrpnostjo pričakujejo nadaljnja razkritja.

Mariborski planinci so zborovali

Maribor, 23. marca.

V lovski sobi hotela Orel se je vršil nocoj občni zbor mariborskih planincev. Vodil ga je predsednik mariborske SPD podružnice ing. Šlajmer, ki je uvodoma pozdravil predsednika MZSP kap. Gnusa, zastopnika Tujsko-prometne zveze Vetrha in zastopnika Pohorskega doma Ljudevika Zoržuta. Prečital je tudi pozdravno brzojavko predsednika Zveze dr. Preinerja, ki se zbora ni mogel sam osebo udeležiti. Podal je nato poročilo o najvažnejših zadevah mariborske turistične in planin-

Mariborski gasilci so si končno izvolili novo vodstvo

Maribor, 23. marca.

Nocoj se je vršil v Gasilskem domu na Koroški cesti ponovni občni zbor mariborske gasilske čete, ker je prejšnjega župna uprava razveljavila. Zborovanje mariborskih gasilcev, ki je potekalo pod lepim vzgledom strinjenosti in discipline, je vodil predsednik ravnatelj Bogdan Pogačnik, ki je po otvoritvi pozval gasilce k pozdravu našega mladega kralja; nato je nagradil pokrovitelju gasilske organizacije prinču Tomislavu ter ministru za telesno vzgojo dr. Rogiču; zatem pa je pozdravil goste občnega zbora, mariborskega podžupana Zebola z občinskima svetnikoma Spragerjem in Slugo, stolnega kanonika in mestnega župnika msgr. Umeka ter predstojnika mestne policije dr. Trstenjaka. Spominjal se je tudi umrlega člana Ivana Jenišija, ki je 56 let deloval pri mariborskih gasilcih. Sledilo so nato poročila poveljnika Ramsaka, tajnika Krambergerja, blaginjskega Divjaka, gospodarja Černyja, šef-zdravnika dr. Bedjančiča in načelnika

kulturnoprosvetnega oddelka Ramersaka. Vsa poročila so pokazala — kar mariborska in slovenska javnost že dobro pozna in uvaža —, da je mariborska gasilska četa najbolj opremljena in najbolj disciplinirana gasilski instrument v državi. V preteklem letu je delovala z neobičajno vmo in dosegla krasen napredek, ki se zrcali zlasti na pridobitvi novih priprav, osebno še novega reševalnega avtomobila znamke Buik, kateremu ni para ne v državi in ne v bližnjem inozemstvu. Za nadzorstvo je nato poročal njegov predsednik dr. Sekula ter predlagal odboru razrešnico s pohvalo. Sledilo so volitve ter so bili izvoljeni naslednji četni funkcionarji: predsednik bančni ravnatelj Bogdan Pogačnik, poveljnik mestni uradnik Franjo Kramberger, podpoveljnik sedlar Ivan Čerba, tajnik mestni uradnik Ivo Jovič, blaginjski trgovec Divjak Bogomir, orodjar trgovec Justin Gustinčič, šef-zdravnik mestni zdravnik dr. Alfonz Wankmüller, načelnik samarijanskega oddelka dr. Milko Bedjančič, načelnik kulturnoprosvetnega oddelka mestni uradnik Vinko Hamersak, oddelni vodje: krojaški mojster Benedičič Anton, mestni uslužbenec Viljem Heremanski, dimnikarski mojster Ivan Krklec in dimnikarski mojster Anton Rataj. Nadzorni odbor: zdravnik dr. Sekula Jože, bančni ravnatelj dr. Janko Kovačec, mestni uradnik Josip Čorny, mestni uslužbenec Anton Zupanek in Čerba Franc. Delegata za župsko skupščino Čerba Ivan in Vinko Hamersak. Izvolitev novega odbora se je izvršila soglasno. Pri točki: predlogi članstva sta bila vložena dva predloga. 21 članov predlaga, da se znova uvede nagrada reševalcem za 1000-kratno rešilno vožnjo, Ivan Letnik pa predlaga, da se vršijo za naprej vsak mesec redni sestanki vsega članstva, na katerih naj se vrši razgovor o četnih zadevah. Oba predloga sta bila soglasno sprejeta. Sprejet je bil tudi poročanje za leto 1937, ki ga je predložil Jovič. Proračun predvideva Din 312.543,50 dohodkov (od tega subvencija občine 145.000) ter Din 502.326,50 izdatkov. Med slednjimi naj bi se nabavil za 180.000 Din voz za tehnično pomoč, ki je nujno potreben za Maribor, ker dosedanje priprave za reševanje pri težjih katastrofah in nesrečah ne zadostujejo, za 20.000 Din pa motorni reševalni čoln na Dravi. Obenem naj bi se primerno izpolnilo orodje, uvedel plovni tečaj ter tečaj za zimsko reševanje s primernimi pripravami, reševalni tečaj na vodi ter bi se nabavilo razno športno orodje. Proračun je bil soglasno odobren. — V imenu mestnega župana je pozdravil gasilce podžupan Zebot. Izrazil jim je svoje priznanje za moštost, priateljstvo in požrtvovalnost. Hkrati jih je opozoril, da bi bilo umestno, da gasilske organizacije zahtevajo, da se naše slovensko gasilstvo primerneje dotira iz fonda, katerega zbirajo zavarovalnice in je nameneno. Prisrčno pozdrave je izrekel gasilec v imenu prevzvišenega knezoškofa mestni župnik msgr. Umek, podstarešina Kessler pa jih je pozdravil v imenu župe. Ob 10, je zaključil predsednik Pogačnik uspešno zborovanje s pozivom k tovariški skupnosti ter z željo, da bi v doglednem času mariborski gasilci zborovali pod lastno streho v lastnem »Gasilskem domu«.

Do 4,800.000 Din mesečnih prejemkov zarubljenih

Ljubljana, 24. marca.

Pri 13 okrajnih sodiščih, spadajočih v področje ljubljanskega okrožnega sodišča je bilo lani 25.156 eksekucijskih predlogov, predlanskim 24.027. Vloženih je bilo 2047, predlanskim 2658 predlogov za knjižbo prisilne zastave pravice na razna posestva in parcele. Uvedenih je bilo dalje 256, predlanskim 313 prisilnih uprav. Vzrok, da se znižuje jezo prisilne uprave, je v glavnem ta, da so stroški za take uprave veliki in se navadno uprave ne izplačajo, drugi pa je tudi zakon o kmečki zaščiti mnogo pripomogel, da niso bili podani predlogi za prisilne uprave. Pri 1072, predlanskim 914 posestvih je bilo uvedeno dražbeno postopanje. Dražbe se splošno v Sloveniji zelo množijo. Mobilarnih eksekucij je bilo pri 13 okrajnih sodiščih

16.217, predlanskim 17.308. Torej manj! Na razne premočnine, kakor pohištvo, dragocenosti, razno orodje itd. je bilo opravljenih lani 8.290, predlanskim 8.523 rubežni. Do prisilne prodaje premočnin je prišlo lani v 643 slučajih, predlanskim 564. Lani so bili 4854 dolžnikom, predlanskim 3688 zarubljeni stalni mesečni prejemki in razne terjatve. Prav v socialnopolitičnem pogledu je zanimiv ta slučaj, da se rubežni na mesečne plače silno množijo. Cenijo dalje, da je bilo lani zarubljeno mnogim državnim in zasebnim nameštencem do 4.800.000 Din prejemkov. Dalje je bilo zarubljeno 209 različnih obrtniških in gostilničarskih koncesij. Pri 13 okrajnih sodiščih je bilo lani vloženo 432, predlanskim 452 deložacijskih predlogov, izvršenih deložacij pa je bilo le 262, predlanskim 356.

Obutev se podraži
po 1. aprilu vsled nove banovinske trošarine.
Pohitite, kupite še danes

Kulturni koledar

Papež Franc

24. marca 1929 je umrl v Ljubljani pravnik in politik Franc Papež Rodil se je 22. septembra 1838 v Mokronogu. Gimnazijo je dovršil v Novem mestu, pravo pa v Gradcu. Potem je praktičiral v Ljubljani. L. 1879 je odprl v Ljubljani svojo pisarno. — Ves čas se je živahno udeleževal javnega in družabnega življenja. L. 1901 je bil izvoljen na programu katoliške narodne stranke v deželni zbor. Bil je tudi med ožjimi ustanovitelji »Pravnikov«, kateremu je bil tudi prvi predsednik.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, 24. marca, sredo: Gabrijel.
Četrtek, 25. marca: Ozn. Mar., Jaroslav.

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6; mr. Hočvar, Celovška cesta 62 in mr. Gartus, Moste.

DRAMA: Med štirimi stenami. Premiera.
OPERA: Trubadur. Red Sreda.
KINO UNION: V vrtincu enega večera.
KINO SLOGA: Marija Baškirčeva.
KINO MATICA: Port Artur.

*** KINO ***
TEL. 22-21 **UNION**

Danes poslednjič:
Veliko filmsko delo po romanu pisatelja Stefana Zweiga

V vrtincu enega večera
v glavni vlogi Gaby Morisy, Charles Vane.
Režija: V. Tourjansky

TEL. 27-30 **SLOGA**
Danes poslednjič:
Dunajski velefilm

Marija Baškirčeva
v glavni vlogi Lili Darvas, Hans Jara, Szóke Szakali.

TEL. 21-24 **MATICA**
Danes poslednjič:
Veliki epizodni film iz rusko-japonske vojne

PORT ARTUR
Adolf Wohlbrück — Rene Deltgen
Danes predstava samo ob 16. uri, obe večerni predstavi odpadla vsled koncerta.

Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Ljubljansko gledališče

DRAMA

Začetek ob osmih

Sreda, 24. marca: Med štirimi stenami. Krstna predstava. Premijerski abonma.
Četrtek, 25. marca: Zaprt.
Petek, 26. marca: Zaprt.
Sobota, 27. marca: Zaprt.

Krstna predstava izvirne drame iz ljubljanskega meščanskega življenja, katere avtor je mladi literat Ivo Brencić, se bo vršila v sredo za premijerski abonma. Igra ima naslov »Med štirimi stenami« ter slika izbruh rodbinske katastrofe, ki se je pripravljala že leta in leta v rodbini upokojenega vsjega uradnika. V glavnem obravnava konflikt med očetom in otroci, ki je nastal iz različnih psiholoških in socialnih razlogov. Sodelujejo dame: Rakarjeva, Severjeva, Slavčeva in Vida Juvanova ter gospodje: Skrbinec, Stupica, Jan, Potokar in Bratina. Delo je režiral in insceniral ing. arh. Stupica.

OPERA

Začetek ob osmih

Sreda, 24. marca: Trubadur. Gostovanje Marija Simenca. Red Sreda.
Četrtek, 25. marca: Zaprt.
Petek, 26. marca: Zaprt.
Sobota, 27. marca: Zaprt.

Ponovno opozarjamo na razpis poletnega abonmaja, ki začne s predstavami takoj po velikonočnih praznikih, in sicer je za poletni abonma odprti nov abonma z označbo red C. Priglasje za ta abonma, ki ima izredno ugodne pogoje in bo imel 8 dramskih in 8 opernih, odnosno operetnih predstav, sprejema uprava gledališča v pisarni gledališke blagajne v dramskem gledališču.

Gostovanje g. Marija Simenca v Verdijevem »Trubadurju«. Abonenti reda Sreda bodo imeli drevi predstavo »Trubadurja« z našim odličnim in splošno priljubljenim tenoristom Simencem v partiji Manrica. Manrico je vloga, v kateri prihaja lepota in moč Simenčevega petja do popolne veljave in zmogovitosti ter daje vsem ljubiteljem belcanta priliko, da užijejo darovitost in pevске vrline našega tenorista. Ostala zasedba partij je običajna, pojejo: Ojdekopova, Janko in drugi.

Mariborsko gledališče

Sreda, četrtek, petek in sobota: zaprt.
Nedelja, 28. marca ob 15: »Dežela smehljajata«. Znižane cene. — Ob 20: »Sveta Ivanca«. Premiera.
Ponedeljek, 29. marca ob 15: »DR«. Znižane cene. — Ob 20: »Rdeči nageljnik«.

»Sveta Ivanca« na mariborskem odru. Na veliko nočno nedeljo zvečer bo z velikim zanimanjem pričakovana premiera Shawove drame »Sveta Ivanca«. Delo, ki je njegova uprizoritev za vsak oder atrakcija, pa tudi trd oreh za vsak ansambl, ima zgodovinsko podlago in prikazuje v šestih slikah vzroke ter ozadje tragedije junaka in od Boga navdihnjene Ivane iz Arca. Posebno zanimivost daje delu še epilog. Drama se godi v letih 1428—1431 ter bo s svojo pestro vsebino, ki doseže svoj višek v šesti sliki pred inkvizicijsko osvojitvijo tudi mariborsko občinstvo. Režira glavni režiser J. Kovič, Ivano igra Kraljeva. Večje vloge še igrajo Nakrst, Verdonik, Blaž, Gorinšek, P. Kovič, Košič. Sicer pa je zaposlen ves moški ansambl.

PTUJSKO GLEDALIŠČE

Petek, 2. aprila ob 20: »DR«. Gostovanje Narodnega gledališča iz Maribora.

„Kdo je pravi oče tvoj...“

Ljubljana, 24. marca.

Priv. docent dr. Božo Škerlj je imel sinoči v dvorani mineraloškega instituta ljubljanske univerze znanstveno predavanje z naslovom »Antropološko dokazovanje očetovstva«. Predavanje je bilo zelo zanimivo, zato je bil tudi obisk prav številčen. O dokazovanju očetovstva je med ostalim gospod predavatelj povedal tudi tole:

Očetovstvo je moškimi dostikrat zaželeno, morda pa nič manj pogosto nezaželeno. Kadar je zaželeno, tedaj je vsa stvar v redu, kadar pa te želje ni, pa nastopijo nepravilnosti, ki imajo tako na posameznika, kakor tudi na skupnost nič kaj prijetne posledice. Nezaželeni so posebno nezakonski otroci. Toda, tudi ti otroci so bitja človeške družbe, zato imajo tudi oni pravico, kot vsi ostali ljudje. Nezakonske matere so navadno revne, zato morajo, če hočejo sebi dobro seveda, pred sodiščem povedati, kdo je otrokov oče. Ker pa so take izjave očetovstva pogostokrat neresnične, zato se očetovstvo dokazuje potom antropometrije in antropologije. Za enkrat je to dokazovanje rodilo še dokaj povoljne uspehe in nesrečnim otrokom so našli očeta, ki so ga obremenili z dajatvami, katere mu po zakonu gredu.

Kako dokazuje očetovstvo

Važni faktorji za dokazovanje očetovstva so koža, podobnost, kri itd. Zgodí se, da mati javi sodišču svojega moža, češ, to je otrokov oče. Ona ima modre oči in modre lase. Otrok pa ima rdeče lase, rjave oči in pege po obrazu. Mož, ki ga je mati javila pa ima rdeče lase in rjave oči, nima pa peg. V tem slučaju je zelo možno, da je on oče, ni pa to povsem sigurno. Zato je pri takih primerih potrebna važna natančnejša preiskava. Ali mož nenadoma zahteva ločitev zakona. Vzrok: otrok, ki po njegovem prepričanju ni njegov. Razsodišče preišče vse tri. Oče in mati sta plavalasa, otrok pa je rdečelas.

Mož na podlagi tega zahteva razpoko. Sodišče na podlagi ugotovitev določi, da mož res ni oče. Ko pa otrok nekoliko doraste, tedaj je možna natančnejša antropološka preiskava. Tedaj ne gledajo samo na podobnost, kri in kožo. V poštev pridejo tudi manjši pa tem važnejši čimtelji, ki z veliko verjetnostjo kažejo na pravega očeta.

Preiskovanje v dunajskem antropološkem zavodu

Antropološko dokazovanje je zelo drago. Delo, ki ga zahteva ena sama preiskava je ogromno in dokaj težavno. Dunajski antropološki zavod ima 8 delov. Preiskava gre v takem vrstnem redu: v prvem oddelku popisajo vse osebne podatke vseh treh, to je očeta, domnevanega še za enkrat, matere in otroka. Nato pride najprej na vrsto preiskava ušes, zatem slikanje in merjenje rok in nog, nato fotografiranje vsake osebe trikrat, v petem oddelku naredijo prstne in dlanke odtise, ki so najbolj važen dokaz, sledi še preiskovanje zna-

kov na glavi in telesu, preiskava oči, zlasti struktura šarenice in nos. Vsa preiskava je napisana na številnih polih papirja. Končno vzamejo še vsem trem nekoliko krvi, odraslim iz vene na komolecu, otroku iz pete. Ko je končno preiskana tudi kri, tedaj na konferenci določijo iz podatkov in uspelega ali neuspelega preiskovanja, je obtoženi mož oče ali ni.

Popolnoma razumljivo je, da so taka dokazovanja združena z ogromnimi stroški in si jih privoščijo le nekateri. V največ primerih je dokazovanje pravilno, seveda ne za vse enako ugodno. Pri nas sedaj še ni tovrstnega dokazovanja očetovstva, toda upati je, da bodo tudi pri nas kmalu na tak način dokazali, kdo je oče nezakonskemu otroku.

Od tu in tam

Huda prometna nesreča se je včeraj zjutraj pripetila v Zagrebu. Dva tramvaja sta trčila drug ob drugega, pri čemer se je eden prevrnil. Štiri osebe so bile težje ranjene. Do udara je prišlo na križišču Ilice in Frankopanske ulice. Nesreča je najbrž povzročil voznik voza, ki je prihajal po Ilici niti na postajališče pred krajem, kjer je do udara prišlo. Zato so ga takoj aretirali.

Zagrebsko okrajno sodišče bo ponovno obravnavalo tako imenovano našičko afero. Stoj sedmo-rič je namreč razpisal novo razpravo v treh predmetih obtožbe. Razprava bo 19. aprila. Pred sodišče bodo spet stopili dr. Adolf Schlesinger, dr. Filip Schlesinger, Aleksander Sohr, Viktor Guttman, Alfred Czuczka, Aleksander Božić, Erwin Sartory, dr. Bratanič in Mavro Sulčić. Vse obtožence zagovarja množica odvjetnikov, kakor jih je svoj čas pred ošeskim sodiščem.

Vodstvo »Aeroklubac« je sklenilo, da bo v prihodnjih petih letih v naši državi zgradilo po raznih krajih 25 aerodromov, dalje se bo ta čas poskrbelo, da se bo izučilo nekaj stotin novih pilotov in postavilo tudi mnogo hangarjev. Ustanovili bodo tudi deset turističnih in deset trenajskih eskadril, katerih vsaka bo imela po pet letal. Pri teh novih načrtih pa bodo v prvi vrsti upoštevali naše turistične kraje, zlasti Dalmacijo, kjer je za uspešen razvoj tajskega prometa premalo železniških zvez.

Saško sodišče je obsodilo na smrt delaven Jurija Kezeleta, ki je na cesti Delnice—Brod ubil in oropal Antona Besednjaka. Kezele je bil star grešnik, ki je bil zaradi tatvin že mnogokrat kaznovan. Usodnega večera sta bila oba v gostilni in igrala biljard. Besednjak je bil nekoliko preveč vesel in gostilničarju govoril, da ima v žepu 4000 Din. Kezele, ki je to govorjenje od strani čul, je mislil resno in že skoval načrt, da ga bo oropal. Zunaj je počakal Besednjaka in ga s kolom nekajkrat udaril

po glavi, da se je mrtev zrušil na tla. Prebrskal mu je vse žepa, našel pa ni več, kakor dvesto dinarjev. Ves jezen, ker se mu pričakovanja niso izpolnila, se je znešel nad mrtvim in ga je vsega razmesaril. Zaradi te divjosti ga je sodišče obsodilo na večala.

Zivega šakala so ujeli na Korčuli — v cerkvi. Edino na tem otoku živi ta zver, kamor so jo v 14. stoletju neznani ljudje pripeljali. V pristanišču Strečici sta dva psa zasledila volilino in v njej šakala. Začela sta ga preganjati in poditi v vas. Šakal se je v stiski zatekel v cerkev tamkajšnjega samostana. Oba psa pa sta se postavila na stražo, eden pri prvih, drugi pa pri drugih vratih. Psa sta tulila in lajala, da so prihili ljudje in prijeli šakala, ki se je skrival pod prižnico.

Zanimivo sliko napredne inteligence je pokazal občni zbor jugoslovanske napredne omladine v Starem Beču. Imeli so svoj občni zbor, na katerem je podal poročilo tudi knjižničar. Povedal je, da vse leto ni izposodil niti ene knjige svojim članom, ker je pač njihove zahteve ni. Ta ugotovitev je izzvala seveda veliko pozornost, ker so člani tega »naprednega« društva samo tako imenovani intelektualci.

Za elektrifikacijo Bosne in Hercegovine se zavzemajo bosanski inženjerji. Ugotovili so, da ima Bosna toliko zalogo vodnih sil in zalogo kuriva, da bi se že na podlagi tega dala elektrifikacija razširiti. Vsa država ima okrog tri in pol milijona vodnih konjskih sil, a izkoriščenih jih je samo 10%. Samo na Bosno in Hercegovino odpade od te sile nekaj nad tretjino. Zalogo premoga pa cenijo v naši državi na 8 milijard ton, od česar pride na Bosno kar 5 in pol milijarde. Kljub temu pa je Jugoslavija po elektrifikaciji šele na 17. mestu.

Varaždinska tovarna »Tivarc« je v soboto spet odpustila 148 delavcev. Med delavstvom je zaradi tega spet zavrelo, ker je prepričano, da se tovarna ni držala kolektivne pogodbe. Sklenilo se je namreč, da tovarna za primer pomanjkanja dela ne bo odpuščala delavstva, temveč bo skrajšala delovni čas, a zaposlila še vedno vse delavstvo. Toda kljub temu je tovarna odpustila delavce. Zastopniki delavstva so začeli že posredovati.

V Bosanski Kostanjci je prišlo do večkratnega krvavega obračunavanja. Na sejmu so se tako potolkli, da je bilo hudo ranjenih pet ljudi. Včeraj sta pa dva kmeta brata pobila s sekuro 74 letnega starega Sleva Radojčiča. Starec je pred leti vzel na svoj dom osirotelega fantiča za pomoč. Ko je pa fantič sčasoma dorasel in postal sposoben za delo, sta se dva kmeta spravila nanj in ga pregovorila, da je z njima odšel. Starec je pa šel takoj za dečkom in ga hotel odpeljati spet nazaj. Ko pa je prišel v hišo obeh kmetov, sta ga napadla s sekirama in tako potolkla, da se bori s smrtjo. — Zaradi koščka zemlje pa sta se spopadla dva bratranca Ljuban in Miloš. Prvi si je začel prisvajati Miloševo zemljo. Ko ga je ta dobil prav pri takem delu, ga je sekiral ubil.

Stavka v cementnih tovarnah v Splitu traja že 54 dni. Delavci so izgubili že več kakor 5 milijonov dinarjev na mezdah. Pogajanja med tovarnarji in delavci se sedaj vrše v Beogradu v ministarstvu za socialno politiko. Delavstvo zastopajo delegati Hrvatskega radniškega saveza.

Več za Veliko noč
rabite lahko obutev

74295-16
Novi elegantni brokatni čevlji iz tir. tkan. s lepim okrasom v zeleni in rjavini. Blaznina podstavljena gum. podplatom. Stanejo samo Din 50.-

45388-04
Za lepe dame najprilagodnejši in najcenejši otroški platnasti čevlji s usnjatim podplatom. Od Din 17.- do Din 12.-, od 29.- do Din 15.-

29652-44863
Za lepe in močne otroške sandale s najboljšega materiala s usnjatim podplatom. Stanejo samo Din 22.-

5842-05
Otroški »na brečeno« prtičko, lažaste vrtiljake s spango. Od Din 29.- do 14.-, od 31.- do Din 69.-

2325-44793
Zadnji model elegantnih čevljev iz amila s spango, s lepim okrasom, usnjatim podplatom in polvisokom petom. Stanejo Din 129.-

2305-64231
Elegantne čevlje za spretnost in obisto ofruga amila s usnjatim podplatom in polvisokim petom. Din 129.-

2967-44860
Izlobo in lažna modra sandala s usnjatim podplatom in gumijastim petom. Din 69.-

5927-44827
Elegantni moški polvisoki iz finega tel. boka s usnjatim podplatom in gumijastim petom. Dne 64. rujave Din 109.-

2927-44884
Najnoviji spomladanski model za gospoda s finega perforiranega boka in s modrim usnjatim podplatom. Din 79.-

937-62842
Trpežni moški čevlji iz močnega boka s gum. podplatom. Brez spange. Din 79.-

Veliko noč

Svet drvi v vojno

Vse evropske sile se trudijo, da jih nenadni dogodki ne bi prehiteli. Z oboroževanjem hitre ne samo doma, temveč tudi v kolonijah. Velika Britanija je določila v oboroževalne namene ogromne milijarde, zgradila si bo mnogo bojnih ladij in povečala zračno brodogradnjo. Nešteto je že bilo vaj, kako bi se London branil pred nenadnim napadom iz zraka. Angleško zrakoplovno ministrstvo tesno sodeluje z mornariškim ministrstvom, ne samo zaradi nujne potrebe vzajemnega sodelovanja, temveč tudi zaradi obrambe trgovskega brodogradnjo za primer vojne.

Velika Britanija je porabila svoje izkušnje iz svetovne vojne in noče, da bi je vojna presenetila. Vse ostale sile pa prav tako tekmujejo v oboroževanju. Nemčija, Francija, Italija, Rusija, Japonska in Zedinjene države. Težke milijarde se prepletajo v morilno orožje. V graditvi letal je Anglija med vsemi ostalimi precej zaostala. Tako je v javnosti in med politiki prevladalo prepričanje, da je Angliji najprej potreba zgraditi več tisoč težkih bombnih letal, ne samo, da bo v tej panogi orožja vzdržala konkurenco z ostalimi vesilicami, temveč, da bo celo prekosila vse. Po mnenju vojnih strokovnjakov so ti težki bombniki najjačje orožje tako za obrambo, kakor pa tudi za napad. Anglija naj postane ne samo najmočnejša pomorska sila, temveč tudi najmočnejša zračna sila. Da doseže ta cilj, ji bo treba zgraditi najmanj 10.000 bombnikov. Sicer svet še danes ne ve, v koliki meri utegne prav letalstvo odločiti v vojni med evropskimi državami, kajti letalstvo se je izkazalo doslej v vojnah, kjer so si stali neenaki nasprotniki v boju (Abesinija). Toda previdnost je prva, in taka veselja, kakor je Anglija, se ne sme pustiti presenetiti od nikogar. Mornarica pa bo še vedno oporišče angleškega imperija. Nanjo so Angleži tudi najbolj ponosni. Vendar je treba imeti pred očmi dejstvo, da Italija in Nemčija v skrajni tekmi v pomorskem oboroževanju ne bosta zaradi finančnih težko kos Angliji, pa bosta zato vse svoje sile osredotočili na aviacijo, ki je ne samo cenejša, nego tudi okretnejša.

Najbolj občutljiva točka - Sredozemlje

V bodoči evropski vojni, v boju za prevlado, bo prav gotovo Sredozemlje igralo odločilno vlogo. V primeru, če se Italija in Anglija znajdeti vsaka v drugem taboru. Italija ima velike prednosti v svojem zavidanju vrednem strateškem položaju, kajti njena aviacija in mornarica imata oporišča doma. Akcijski radij je zato velik. Po abesinski vojni je Italija pohitela z utrjevanjem v Libiji in Severni Afriki sploh. V Rdečem morju se je tako močno ugnježila, da lahko zapre prehod preko tega morja katerikoli ladij, pa tudi angleški. Otok Pantelarija, o katerem so mnogo pisali časopisi pred kratkim, se utrjuje z vso naglico. Kakšen mogočen strateški položaj ima ta otok, se razvidi iz njegove lege. Otok je le 60 milj oddaljen od Sicilije in 40 milj od afriške obale. Pantelarija je antipod Malti. Vse to razodeva načrte Mussolinijeve, da si hoče Italija v Sredozemlju priboriti

prvo mesto in streti angleški imperij. Pri tem pa je zadel na najbolj občutljivo točko angleškega imperija. Se nikdar niso Angleži, kar zgodovina pravi, tako naglo in tako silno odgovorili. Nad 100 milijonov funtov so takoj odobrili za oboroževanje. Ze letos bo Anglija začela graditi nič manj in nič več kakor 148 pomorskih bojnih enot. V dveh letih bo Anglija zgradila toliko mornaric enot, kakor bi jih v normalnih časih šele v desetih. Sir Samuel Hoare kot prvi lord admiraltete je dejal v parlamentu, da so strokovnjaki proučili nič manj kakor 18 načrtov, preden so se odločili za tisti načrt oboroževanja, kakor ga je bil sprejel parlament. Vsi strokovnjaki pa so si bili edini v tem, da je treba brez oklevanja ojačiti mornarico in aviacijo. Ti dve bojni formaciji bosta nosili težo boja in tudi v celoti odločali o izidu. Mornarica, aviacija in podmornice bodo odločile po angleškem mnenju bodočo vojno. V mornarici mora Anglija na vsak način prehiteti Italijo, ki se danes kaže kot edini rival Anglije na morju. Aviacija in mornarica bosta odločevali v prvi vrsti ter so zaradi tega angleški pomorski strokovnjaki še vedno mnenja, da bo končno odločitev prineslo le brodogradnjo. Vidi se, da so Angleži še vedno zaverovani v svoje brodogradnjo, tisto brodogradnjo, ki je gradilo imperij in nosilo ime imperija v vse svetove.

Iz Evrope v Azijo

Vendar pa je treba vedeti, da morebitni spopad ne bo omejen le na Evropo, temveč se bo raztegnil

tudi v druge zemlje. Če bo obveljala črta Berlin-Rim-Tokio, potem se bo angleško-francoskemu bloku takoj pridružil še nekaj drugih držav, kakor so USA in Rusija. Če te sile zadostujejo za to, da pade odločitev, potem je jasno, kdo bo zmagal. Seveda odloča pri tem geografski in strateški položaj, dalje pa še bojna pripravljenost. V spopadu bi imela Japonska neprimerno ugodnejše stališče kakor drugi. Japonci bi mogli resno ogroziti Filippine in Singapore. Varovati bi se morali le pred sovjeti, ki imajo še Vladivostok. Če pa upoštevamo, da sovjeti na tem mestu nimajo pravega

bojnega brodogradnjo, lahko računamo, da bi pomorske, zračne in kopne japonske sile obvladale tudi ta del.

Na severu vznemirja Nemčija

V Evropi pa bi se nedvomno večji del boja odigral v Severnem morju in prelivu La Manche. Tu bi imeli Francozi z Angleži tako veliko premoč, da bi ji Nemci ne mogli odoliti. Viseče vprašanje bi bila le aviacija, za katero pa se ne da vedeti, koliko odločujoče bi posegla v boj. Ozek pas, ki deli Anglijo od Nizozemske in Belgije, bi utegnil igrati usodno vlogo pri delovanju aviacije. Če bi Nemčija v borbi za življenje in smrt zasedla obe te državi, česar se Angleži in Francozi tudi boje, bi s tem dobila važna oporišča za svoje letalstvo. Od tu bi mogla preprečiti ves promet po kanalu La Manche in po Severnem morju. Pa tudi iz Nemčije same bi imela aviacija še vedno mnogo možnosti, da se spušča nad kanal in nad to morje. Na tem delu fronte bi aviacija igrala prav gotovo nad vse važno vlogo.

Islam se dviga

Ne malo važni pa so pri tem mohamedanci vsega sveta, ki so sedaj dobili v Mussoliniju novega zaščitnika. Islamski narodi stanujejo ob vseh zemljah, skozi katere vodijo pota angleškega in francoskega imperija. V Palestini, Iraku, Iranu, Hedžasu, Nedžu in Egiptu. Ko se je Mussolini na svojem nedavnem obisku postavil tako rekoč na čelo vseh muslimanov, je s tem dregnil v najbolj občutljivo točko Angležev in Francozov. Mussolini je za ta svoj korak izbral tudi psihološko najbolj ugoden trenutek. Mohamedanci v Maroku, Alžiru in Tunisu niso nič kaj zadovoljni s Francozi. Osa-

Četvorčki, vsi z belim ogledalcem na čelu.

kjer mislijo, da bodo v prihodnjih desetletjih nastopile važne spremembe in kjer so tudi najbolj občutljive točke današnjih velikih imperijev.

Spopad imperijalizmov

Vodilna vprašanja, ki so gibalo vseh teh trenj, so taka, da se nanje še ne da odgovoriti. Jasno in nedvoumno pa je, da Italija ne bo ostala sredi poti in odnehal od nadaljnje izpopolnitve svojega novega imperija. Z Abesinijo si je Italija postavila temelj. S tem pa je prav neposredno zadel v Anglijo in njen imperij. Fašistična Italija sicer v tem času ne bo zmogla vzdržati tekme v oboroževanju, vendar pa bo Mussolini porabil vsak čas za to, da zbere novih moči. Da bi odnehal prej, preden bi ustvaril svoj sen, namreč nadvlado Italije v Sredozemskem morju, ni misliti. Toda ta politika mora pripeljati Italijo v odločilni spopad z Anglijo. In ravno zaradi tega se svet boji skorajšnje vojne. Tudi Nemčija ima svoj veliki sen. Proti njej stopajo Anglija, Francija in Rusija. Tudi Italija je proti ustvaritvi vseh nemških teženj, vendar rabi trenutno njeno pomoč proti Angliji. Tretja, ki dela skrb za svet, pa je Japonska. Njena osvajaška politika gre za tem, da si vso Azijo podredi. Pozebljenje pa kaže tudi po Novi Zelandiji in Avstraliji. Ti načrti pa niso naperjeni le proti Angliji in Rusiji, temveč proti vsem evropskim silam, ki imajo kolonije v Tihem oceanu ter proti Zedinjenim državam. Videz je tak, kakor da hoče blok Berlin-Rim-Tokio potisniti v stran z vodilnega položaja London, Pariz, Moskva in Washington ter sam zavzeti izpraznjeno mesto. Trije novi imperijalizmi butajo ob stare. Pred odločilnim spopadom pa utegne biti še doba miru, ker se vsi boje spopada in njegovih strahot, kajti svojih moči še niso nikjer preizkusili.

Radio

Podroben program ljubljanske in vseh evropskih postaj dobite v najboljšem in najcenejšem ilustriranem tedniku »Radio Ljubljana«, ki stane mesečno samo deset dinarjev. —

Programi Radio Ljubljana

Sreda, 24. marca: 12. Odločki Wagnerjevih oper (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13. Čas, spored, obvestila — 13.15 Griegova ura (Radijski orkester) — 14 Vreme, bora — 18. Mladinska ura: Velikonočni obljubi v Dalmaciji (g. prof. Mirko Avenšek) — 18.20 Kako si napravim terarij, II. del (g. Miroslav Zor) — 18.40 Koncentracija gospodarstva (g. Milan Valant) — 19 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura: Prosvetno delo Andrije Jovanoviča (Gavra Milosevič) — 19.50 Sahovski kotiček — 20 Rezervirano za prenos — 21.30 Operni zvoki (Radijski orkester) — 22 Čas, vreme, poročila, spored — 22.15 Operni zvoki (Radijski orkester).

Drugi programi

Sreda, 24. marca: Belgrad: 19.50 Vokalni kvartet 20.30 Humor — 21.30 Arje — Zagreb: 20.30 Ljubljana — Dunaj: 19.20 Koncert po željah — 20.25 Igra — 22.20 Dunajske melodije — Trst-Milan: 17.15 Komorna glasba — 21. Igra — 22. Orkestralni koncert — Rim-Bar: 21. Opera — Praga: 19.20 Radijski film — 21. Orkestralni koncert — Varšava: 20.15 Arje — 21.15 Chopinov koncert — 21.45 Bachova kantata — Hamburg: 21.15 Stari mojstri — Köln: 20.45 Zenske v Puccinijevih operah — Frankfurt: 20.45 Glasbeni kabaret — Stuttgart: 20.45 Gledališki orkester — Bernomünster: 19.15 Kmečka godba — 20.10 Narodne pesmi — 21.05 Neznana Hoffmannova dela — Strassbourg: 21.15 Opera.

V angleški mornariški šoli.

J. Jurca: Beg čez Azijo

26

Škode beli pri umiku niso druge napravili, kot da so prevrnili vodokačko, rezervoar za vodo na vzvišenem prostoru, s katerega so polnili lokomotive mimo vozečih vlakov, in da so razdejali železniško progno. Da bi se peljala po železniški domov, zaenkrat ni bilo misliti, še manj pa, da bi se odpravila peš, posebno zdaj v tej hudi zimi. Kazalo nama ni drugega, kot da počakava spomladi.

Stanovala sva v novi hiši, ki sva jo pomagala z Vincem izgovoriti. Posebnega dela nisva iskala, le Vasiljevi ženi Nastasiji sva pomagala pri gospodarstvu. Moža so ji poglajali daleč proč proti Vladivostoku in ni vedela ali je živ ali je mrtev.

Pri Vasiliju to leto še mlatili niso. Prej je bilo treba zgraditi hišo, potem je pa nastopila zmešnjava, ker so pričakovali boljševikov. Zato naju je Nastazija prosila, da bi ji pomagala mlatiti pšenico. Najela je par žensk, nakar smo se odpeljali na učastek, na katerem so nas hoteli pred kratkim kozaki pobiti. Mlatili smo z mlatilnicco, ki so jo poganjali konji pod nadzorstvom 10 letnega Nastazijinega sina Gregorke.

Medtem ko smo mi mlatili, se je v najino stanovanje nastanila proti gospodinjini volji vojaška pisarna. Ko sva se z Vincem vrnila z učastka, nisva imela kje spati. Morala sva se zadovoljiti z ležiščem v kuhinji na tleh.

Naslednje dni se je dogajalo, da so boljševiki vsak dan ujeli po nekaj Kolčakovcev, dokaz, da je bila Kolčakova armada v razsulu. V najhujši zimi, okrog božiča, so se v trumah vračali na svoje domove. Boljševiki jim niso nič žalega storili, le orožje so jim pobrali.

Okrog novega leta 1920 se je raznesla vest, da so Čehi svojega generala in komandanta Kolčaka aretirali in ga izročili boljševikom, čez mesec dni pa so ga že ustrelili. Ta čas, nekako začetkom februarja, je Vinc nevarno zbolel. Gotovo se je oku-

žil od vojakov, ki so se še vedno vračali od ostan- kov razbite in uničene Kolčakove armade. Najhuje za Vinca je bilo to, ker ni imel kje ležati. Boljševiški častnik mu je obljubil, da ga bo poslal v bolnišnico. Toda prišlo je obvestilo, da še svojih bolnih in ranjenih nimajo kam spraviti.

Ni še Vinc popolnoma ozdravel, je že zbolela Frosinja. Ležala je pri Mihajlu v zemljanki. Kot da še ni dovolj boleznij pri Sumajevih, sem končno zbolel tudi jaz sam. Vasilij, ki se je bil medtem vrnil, mi je namreč naročil, naj se odpeljem na učastek po mladega bika. Odpeljal sem se s konjem in bika privezal k sanem. Nekaj časa je stopical za sanmi, potem je pa legel v sneg in naj sem delal z njim, kar sem hotel, ga nisem mogel več spraviti pokonci. Kazalo mi ni drugega, kot da ga naložim na sani. Ko se mi je to slednjic z velikimi mukami posreželo, sem bil ves moker od napa. Domov sem se srečno privozil. Ko pa sem se spravil na peč, da se pogrejem, sem se onesvestil in sem ležal osem dni v nezavesti. Vsi so že napravili križ čezme. Ko mi je srce skoraj obstalo, so me hoteli boljševiki že odnesti iz hiše, a se jim je Nastazija uprla, češ tudi če je že mrtev, naj bo v hiši!

Vse to mi je, ko sem se zavedel, pravil Vinci. Več tednov sem bil še tako slab, da nisem mogel uživati ničesar drugega, kot nekaj mleka. Komaj sem nato vstal, me je že naprosil Vasilij, da bi mu naredil mlatilko. Prišel je namreč ukaz, da se morajo vsi stogi (veliki kupi na polju zloženega snopja za kakih 7—8 voz pšenice) omlatiti do določenega dne. Če ne, pa bodo vojaši sami omlatili in kajpak tudi sami pospravili!

V Ljubinskem selu pri Safronu. — Priprave za povratek v domovino. — Silna draginja — za ponošene hlače 85.000 rubljev! — Svidenje s Francetom Gromom z Vrhnike. — Slovo od Sumajevih.

Prišla je spomlad l. 1920, torej že tretja v Sibiriji in še zmerom ni bilo nobenega upanja, da se bom mogel kmalu vrniti v domovino. Odpoto-

vam sem v Omsk in se zgledal v taborišču, kjer mi istotako niso vedeli nič določenega povedati. Boljševiki, o katerih sem pričakoval, da nas bodo takoj spustili domov, se zdaj niso hoteli nič pobrigati za nas.

Ko sem prišel domov, mi je Vinc povedal, da je bil Safron iz Ljubinskega sela tukaj zaradi večjega dela. Izposodil sem si voz in konja in se že drugi dan odpeljal k Safronu skupaj z njegovo materjo.

Pri Safronu sem delo pregledal in se domenil z njim, da mi bo dal za plačilo polno hrane in stanovanja več vrec pšenice, eno svinjo in dva prašička.

V nenavadno veliki množini so se potikali tam divji golobi. V neki dolgi in nizki šupi jih je bilo toliko, da so zvečer drug pri drugem sedeli na lesovju. Samo roko si stegnili in že si lahko imel kar dva. Vprašal sem Safrona, zakaj ne lovi teh živali. Odgovoril mi je, da so jim golobi sveti ptiči, ker se je sv. Duh prikazal v podobi goloba.

Tudi divje kokoši sem videl včasih na kakšni brezi vse črno kot pri nas vran. Divjih zajcev je za vsakim grmom kar mrgolelo. Tudi volkovi so se pojavljali v celih tropih. Nekoč sva jim ušla z Vincem le na ta način, da sva na saneh zakurila slamo in poglajali konje v divji beg.

Ko sva z Vincem pri Safronu končala delo, sva se preselila na postajo Ljubinsko, kjer sva se sistematično pričela pripravljati na povratek v domovino. Zaklala sva prašiče, naredila si kar največ klobas in jih dala sušit obenem z mesom. Pobrigal sem se tudi za toplotno obleko. Kupil sem kožu-hovino in dal ji njo obšiti črno sukno, ki sem jo kupil od nekega Avstrijca. Nastazija mi je sešila rusko kapo in tako sem bil pravi ruski mušič. Za zgled, kakšna draginja je bila, naj navedem, da sem moral plačati v Omsku samo za ponošene hlače 85.000 rubljev! Pred vojno bi za ta denar lahko kupil celo mesto Omsk. Zveplenke so takrat poskočile že na 1000 rubljev. Trgovci so na bazarju nosili denar pod pazduho, kot pri nas časo-

pise. Za nešolane mušike je bila muka šteti in računati s tako ogromnimi vsotami.

V Omsku, naj sem se še tako trudil — nisem mogel nikdar zvedeti, kdaj se bomo mogli ujetniki odpeljati na svoje domove. Ko sem zadnjič prišel povpraševati, ali je kako upanje, da nas odpravijo, bilo je že koncem aprila l. 1921. V taborišču sem našel na nekega znanca iz Kamnika, ki me je opozoril, da imajo v taborišču tovaršila, ki je prav tako iz Vrhnike doma kakor jaz. Poklical ga je in sem na svoje veliko presenečenje spoznal v njem Franca Groma s Stare Vrhnike, s katerim sva hodila skupaj v isto šolo. Prijateljsko sva si stisnila roke. »Povej mi France, kaj misliš, ali nas bodo kdaj spustili domov ali ne?« sem ga vprašal. »Ja, zdaj kaže, da nas bodo kmalu odposlali en transport. So nas že popisali!« Ali imaš kaj pripravljenega za pot? »Pojdi, boš videl, koliko!« Pokazal mi je eno vrečo saharija (suhega kruha). »O prijatelj, jaz imam dve vreči saharija eno vrečo mesa!« No, potem pa najbolje narediš, ako greš iskat to svojo kaščo in bova skupaj počakala, da se odpeljeva!

Naš novi listek

V petek začnemo v našem listu objavljati

nov napet roman

Jetniki

'Hudičevih otokov'

Je to zgodba po nedolžnem obsojenega ameriškega zdravnika, ki je bil zato, ker je obvezal nepoznanega ranjenca — morilec ameriškega predsednika Abrahama Lincolna, prepeljan v ječo na samotnem ameriškem otoku, odkoder je vodila pot samo še v — smrt.